

**Nicolai Lancicij E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Non declinandæ occupationes distractiæ ob metum ariditatum. Cap. IX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](#)

atque terrena, ad caelestia & innisibilia transferetur.
Coll. 10. Quoniam doctrinam alio etiam in loco confirmat.
cap. 9.
l. 19. mor. Et S. Gregorius Papa Sep., inquit, curis mundi li-
 benter occupamur; cumq; post hec studio orationis in-
 tendimus, nequaquam se mens ad caelestia erigit: quia
 pondus hanc terrene solitudinis in profunda mersit, &
 in prece facies munda non ostenditur, quia cogitatione
Coll. 1. insima luto maculatur. Hinc Abbas Moyles apud
cap. 14. Cassianum, differens de variis modis, & mate-
 riis diuinaz contemplations, quibus Deus, vel vi-
 deui mundi obutibus, vel teneture eas, inquit, nullus
 perpetuo recitat, in quo adhuc aliquid carnalium
Ez 0. 33. viuit affectuum. Quia non poteris, ait Dominus, videre
 faciem meam, non enim videbit me homo, & viuet; sci-
Coll. 7. licet mundo huic, affectibusq; terrenis. Huic accedens
e. 6. Abbas Serenus ait: Posse nos Domino coherere, ex-
 perientia propriâ apprehendemus, si mortificatae
2. 2 q. voluntates ac desideria huius mundi habeamus absissa.
180. 2. 2. Et S. Thomas, inter duo impedimenta con-
 templationis, secundum ponit, tumultus exterioris
 occupationum. Sed & sine istis, solæ cogitationes
 seculares vltro accite, impediunt cursum
hom. 15. orationis. Teste enim S. Macario, Cogitationes
 huiusmodi distrahabunt animum, ad terrena & corru-
 ptibilia, nec sicut diligere Deum aut memoriam ha-
f. 8. de iec. bere Domini. Ideo S. Leo vult animum nostrum
iun. dec. omni spiritu terrenarum filiere curarum, ut in medi-
 mentis. Quod si in hac
 vita difficile est continuari, potest tamen frequenter ad-
 sumi, ut sepius ac diutius spiritualibus potius, quam
 carnalibus occupemur. Et cum melioribus curis, maiores
 impendimus moras, ad incorruptibles diuisias, etiam
 temporales transirent actiones.

Huc referenda est effusio lingua ad garrulitatem: nam & hec impedit gustus pios oratio-
Cepat in nis. Ideo B.M. Magdalena de Pazzis dicebat:
vita c. 44. Anima religiosa, qua non delectatur silentio, esse im-
 possibile, ut gustum habeat in rebus diuinis. Sicut autem
 effusio ad creaturas devotionem orationis impedit, ita contraria dispositio animæ valde mentem Deo unit.

CAPVT NON V.

*Non declinande occupationes distractiue
ob metum aridatum.*

Diles; si hæc vera sunt, nec Superiores no-
 stræ, nec Procuratores, immo nec scholastici
 studiis literarum intenti, poterunt unquam de-
 uotè orare. Tenentur enim ante orationem
 suam de officiis suis bene obeundis esse solliciti,
 & ea obire non possunt sine curâ rerum terre-
 narum. Idem iudicium est, de Coadiutoribus
f. 2. de quibusdam circa temporalia occupatis. Vnde
inst. mon. S. Basilus ait, earum rerum que sunt cum materia
 coniunctæ, solitudinem procurementemq; magnopere
 mente atque animum distrahere.

+ 52.

Respondeo primò: Si officia nostra solicitè
 datur eius animi collectio in occupationibus
 distractiis: ita se fecerat omnium rerum, ac si toti
 genitus orbi: ita tamen liber ex omnibus conscientie sua
 curam gerens, tamquam soli deditus cure & eufolia
 cordis sui. Quam ad rem facit solatum à Christo
 Domino promissum S. Gertrudis iis, qui Dei
 causa in religiosis domiciliis mania distractiua
 obeunt, dum socij rebus diuini eo tempore
 vacant, sive celebrationi Missarum, sive reci-
 tando diuino Officio, & rebus similibus. Cum
 enim S. Gertrudis in quadam capella orans, vi-
 deret Christum Dominum tempore sacrificij
 Missæ aliquos radios misi splendoris ab quædam per-
 sona de Congregatione illâ pretendere, usque mo-
 rado delectaretur, pro alijs etiam solicita de Conge-
 ratione dixisset ad Dominum: Cum me Domine largi-
 flua pietas tua, nunc iam incredibilis suavitatis gratia
 donauerit, quid etiam dñi his, qui forte nunc exteriori-
 bvs

bis insudantes, donū istū minūs perfruuntur. ad quod Dominus : Ego eos balsamo pērungo quamvis quāsi dormiantes. Cuius virtutem cām illa examinaret. & multū miraretur, quomodo tam a quaēm fructū habere possent, se in spiritualib⁹ exercitantes, & non exercentes quia balsamum quod impuritatis reddit corpora percutta parum differt, virū eo dormientes sive vigilantes perangantur, etiam hanc intelligib⁹rum similitudinem accepit in exemplum : scilicet cām homo comedat, à quo omne cōpūs in singulis membris confortatur. solum tameños in sapore ubi delectatūr, sic cūm electa specialia grāta donatur, & ex incontinentiā pietate ovnib⁹ membris, & specialiter ad eamēdē Congregationem pertinētibus, etiam mēritātū (ob labores eorum vnitōs dēuotōibus sociorū) augmēntatur: exceptis illis, qui sēp̄ os vel per inuidiam (eo quōd se videant nō esse Clericos, & vel ad Chorūm destinatos) vel malam fraudant voluntatem. Quāmquā & in uoluntatiā distrahēto, orta ex labōrib⁹ iniunctis, nō nocebit vīo spirituali. Hinc mēritō S. Teresia eis suis monialib⁹ prascriberet, vt dum se in extētōres occupationes ex Superioris mandato, & caritate mouente, effundant, solitudinem tamquam pro illis meliorem nō desiderent, subdit statim : Māris Domini beneficium reputo, diem vnum in humili nostri ipforū cognitione transegitte. (estō multū nobis affectionib⁹ & laborib⁹ is steterit) quam multos in oratione: idque etiam eō magis, quod verus a sinceriū amator, in omni loco amet, & nūsqā non dilecti sūi memoriātū sibi presentē habeat. Certē durum esset, si oratio nō nisi in angulis ac solitudine fieri posset. Estō ad solitudinem captandā commodus nobis locus denegetur: soli tamen esse possumus. Domine, recum in solitudine & cēla cordis nostri deliciando. Cām Salvator dicat, inquit S. Ambrosius, Intra in cubiculum tuum, Matth. 6. Intellige cubiculum, non inclusum parietib⁹, quo tua membra claudantur, sed cubiculum quod in te est: in quo includantur cogitationes tue, in quo versantur sensus tui. Hoc orationis tue cubiculum, ubique recum est & ubique secretum est: cuius arbitrio nullus est nisi solus Deus.

h. 79. ad
pop.c. 6. Cōst.
monast.

Hoc ipsum docuit S. Chrysostomus: Ne mihi, inquit, quāsiā dicat, quod nequeat homo sacrularib⁹ affixus & foro, continuē per diem orare, (non tantū vna vel alterā horā, vt nos facimus) potest enim, & quām facillimē, & affixus tribunal. Vbi cumque sis, potes altare tuum constitueri: si mētem tantum feruentem exhibeas, orationis perfectionem consumaueris. Vbi cumque sis ora. Templū eis, locum queras. Non enim locum Deus veretur: sed vnum exquirit, feruendā mentem, & continentem animam. Hoc ipsum testatur S. Basilius laudator & incōlita vita solitarię per plures annos à seculi negotiis auissus: Qui rē philosophus est is cūm corpus suum curarū suarū domicilium, & animū sedens firmissimam habeat, licet casus illum in forū attulerit, licet in maximā conuentus aliiūs celebritate veretur, licet in monte aliquo, licet in agro, licet in mediā multitudinis frequentia sit, stabili cāmen in naturali

monasterio suo manet: quippe qui mentein suā introrsum ad seipsum recollectā habeat, & de rebus ad officium suū pertinentib⁹ philosophetur. Siquidē fieri facile potest ut & qui se intra priuatōs parates contineat, si si negligenter se gerat, mentib⁹ agitatione circumtagitur foras: & vīcīs qui in foro medio veretur, si si animo excusat, perinde si ac si in magnā esset solitudine constitutus, qui rūdiceret cogitationem suā ad seipsum tantummodo ac Deūm conuersam habeat, sensib⁹q; suis perturbationes omnino nullas admittat, quā a rebus ortā sensibilib⁹ in animos solent nobis īcidere. Quocirca bene dicebat Abbas Ampo: Si ap̄is quocumque vadit, mel operatur, ita & monachus quocumque pergit, si propter opus Dei perreverit, dulcedēm bonitorū actuum pōtest afferre, & quod pro felici studiorū successu suaderet Quintilianus, id in oratione obseruandum: Si intentio nem totā mente in opus direxeris, nihil eorum que oculi, vel auribus incurſant, ad animum perteneret.

Ruff. h. 3.
num. 189.
Vit. PP.
1. 7. c. 32.
num. 7.
Rosy.
p. 67. 9.
col. 2.
1. 10. c. 3.

Hanc ob cāfām S. P. N. Ignatium, nullus, vt scribit Ribadeneira, quānsus strepitus (si nulla eius culpā accideret) obtrubabat orantem. Maior ells vis diuinā gratia, quam humani ingenij & diligētia. Quocirca si Sētēcām, tantum naturā viribus fremit, à suis studiis nulla vox, nullus strepitus, nullus gemitus & sibilus, nullus clamor autocabat, quemadmodum ipse scribit, epist. 16, multō magis diuinā beneficio gratia, in distractiōis officiis & laborib⁹ strepitum habentibus, mēritē possumus habere collectām & deuotām, dummodi in talib⁹ officiis constituti, vt obseruat S. Nilus, tantum cura terrena rebus propter corpus imperitamus, quantum necessitas cogit. Vtī ē contratio ibidem instā art: Neglectam col. 6. per ignauam actionis dexteram, simul extinguiere etiam contemplationis splendorem. Scribit S. Ioannēs gr. 4. Climacus de coco cuiusdam monasterij, alente (piratē hospites aduenias) ducentos & trīginta, eum habuisse donum lacrymarum in illo distractiōi munere; & cūm eum orasset supplex, vt sibi reuelare dignaretur, quonam modo meruit huiusmodi gratiam, ita respondisse: Nūquam me hominibus seruire arbitratū sum, sed Deo, & indignum meipsum quiete omni indicans, ex huius ignis contemplatione, sempiterni incendiū iugis menitria compungor. Ita culinā officium, nullum diem habens à distractiōi illo labore liberum, non distrahit, si hoc munus rite obeat. Simile exemplum legitur in Franciscanā historiā: Qui-dam cōcūs solitus erat, ministeriis culinā perfundit, se in collē orandi caussa recipere, quo tempore, magnā cælestium consolationum voluptate perfundebatur. Quas vt vberis perciperet, putabat se eas consecuturum, si à culinā distractiōib⁹ liberaretur. Adit ergo Superiorēm suū, & impetrat liberationem à culinā officiis. Cūm autem ab iis liber, retum diuinārum meditationi se dederet, nullas diuinās consolationes sensit, quibus abundabat, dum esset deditus culinā laborib⁹. Quocirca agnito

erore suo, redit ad culinarias functiones, & hoc facto, ut estis iterum gratia redit, amissio denotionis: quin etiam maior ei accessit, caritatis fraternae & humilitatis munia repenteantur. Nemo ergo distractius officium ascribat soas in oratione arditates, sed negligenter alicui, vel in suis munibus obeundis, vel circa ipsam meditationem admissis.

53. Habemus huius rei etiam alia exempla domesticæ, & antiquæ & nouæ. Quis enim dubitat S.P.N. Ignatium, dum Societatem fundaret & fundatam regeret, tractasse negotia gravissima, & plorimæ, & quidem summa animi applicatione, tamen adeò fuisse deotum, ut non tantum in meditatione secræ cubiculæ sed ex intuitu floris, aut herba, aut levissima causulbet rei, consilium in Dei cogitationem amoremq. suauissime rapereetur vti scribitur in eius Vita: & quod maius est, etiam dum comedaret, dum per Urbem incederet, dum cum aliis colloqueretur, & negotia tractaret, divina percipiebat lumina, & visiones cælestes opera, que pra manibus habebat.

Maff. I. 5.
cap. I.
Rib. I. 5.
cap. I.

Rib. I. 4.
cap. 2.
Or. I. 10.
num. 58.
I. 7. hist.
Soc. n. 6.

2 par.
hist. Soc.
1.4 nu-
mer. 240.
& seqq.

erore suo, redit ad culinaris functiones; & hoc facto, ea estis iterum gratia redit, amissam deuotionis: quin etiam maior ei accessit caritatis fraternae & humilitatis munia repergit. Nemo ergo distractius officii adscribit suos, in oratione arditates, sed negligenter aliqui, vel in iis mundis obheundis, vel circa ipsam meditationem admisis.

Habemus huius rei etiam alia exempla domestica, & antiqua & noua. Quis enim dubitat S.P.N. Ignatium, dum Societatem fundaret & fundamat regeret, tractasse negotia gravissima, & plota. & quidem summa animi applicatione, tamen adeo fuisse deuotum, ut non tantum in meditatione lecrea cubiculi, sed ex iniunctu floris, aut herba, aut leuissima cuiuslibet rei, confessim in Dei cogitationem amoremag, suaissime rapeatur, vt scribitur in eius Vita: & quod manus est, etiam dum comedet, dum per Vrbem incederet, dum cum aliis colloqueretur, & negotia tractaret, diuina percipiebat lumina, & visiones caelestes opera, que pra manibus haberet, non impedites: vt scribunt Ribadeneira & Orlandinus. P. Polancus, eti esset Societatis Seerarius, & simul Concionator, & doctrinam Christianam traduceret, vt scribit Orlandinus, insuper eodem tempore Procuratoris Generalis Societatis, & domestici, munia obiret, nec tamen a culina, tricliniique muniberibus esset immunis, & simul Historiam Societatis scriberet, nomineque S. Ignatij, ipse ad omnes responderet literas; tamen, vii audiui ab antiquis Patribus, nullas in oratione patrebatur mentis euagationes. P. Paulus Camers S. Francisci Xauerij ad Indiam Orientalem missi comes, & interdum eo absente, ibi vices eius gerens, tot curis in propaganda Dei gloria, & curanda omnium salute erat immensus, vt quemadmodum scribit Sacchinius, percipi non possit cogitatione, quam multos labores subierit, magna constantia & animi alacritate, non tantum gubernando omnes nostros per Indiam sparso, sed seculares etiam a vita scelestâ reuocando ad piam, & adolescentes nationum varia rum ad Seminarium conductos, dies noctesque instruendo in pietatis officiis, & omnes deuorando molestias, quas cerebat institutio imbecillis etatis, totque nationum varietas, & morum barbarorum ac linguarum inter se discordia ab eo materna suauitate tolerata. Idem principia curia catechumenis praeferat edocendis, eosdemque suâ manu lustrabat, vt vix quicquam vnu plures Christo genuerit, deinde & inter se sanctis copulabat nuptias, & a potentiorum tuebatur iniurias, & ubique esse, efferte, ornare nitebatur. Nosocomium quoque, quad vivit, prouida curâ & intento labore administravit. Catechumenorum quoque domus, virorum ac feminorum principia praefectura ei erat commissa. Q[uod] super omnia, confessioni bus audiendis sic latebat affixus, ut tamquam nihil ei præterea curarum esset. Omnis autem eiusmodi cursus sic aderat inquit Sacchinius, usum etiam 1. nos annos præcul à terra & a corpore peregrinari. Et merito 1411 regari potius in celo videtur. Utique enim Duximus, pri bonitas talibus etiis non propriæ sed Superiorum voluntate susceptis, tamquam dignis qui busdam, ad accendendum deuotions magna affectum, non ad obriendum. Quam ad rem facit pia ponderatio S. Thomæ explicantis illud Apostoli, Nemo militans Deo implicatus se negotio secularibus, vt ei placeat cui se probata. Non autem, ut 2. 1. 2. 4. quid simpliciter implicatur, sed implicatus se, implicatus est, quando sine pietate ex necessitate suscipit, sed quando necessitate officij percutit. & audiatratis (scilicet Superiorum) exercetur, tunc non implicatus se, sed implicatur huiusmodi necessitate. Cui Deus succurrat, ne deuotionem impedit, & si impedit, nil refert, ob causas supradicatas. B. Aloysius nostrus studiis vacans diligentissime ita deuote orabat, vt nec distractiōnibus impetraretur, & caelestibus solatis disfluere, tanquam sentire difficultatem in auocando à rerum caelestium consideratione, animo, quantitate, in colligendo & ad attentionem reuocando. Idem de B. Stanislao in Novitatu legitimi. P. Franciscus Suarez tota hie vita suâ libris magis immersus, quam vilis nostrum, quia tamen commodabat se libris, non donabat, quoties precarium libellum sumeret in manus, horum penum, Sacerdotum more, facturus, ab eo eure omnes abscedere solebant, vt nulla res quantius momentum, attente precepsit animum, cogitationemq; abriperet: vtque è tumultuani animi motibus imperauerat. Alphonsus Rodriguez Ianitoris manus per annos circiter 40 obiens, ita Deo mentem in omnibus actionibus, eti valde distractius, adhaerentem habebat, vt omnes distractio nes simili sumpta diei, vix tantum aquarent temporis, quantum absumeret semel recitatione Symbolum Apostolorum. Quinti menses, iusius semel à Superiori mentem à contemplatione caelestium ablitrabere, dum gravi morbo perclitaretur, cuius mentis attento obera, nequam id præstatere potuit, sentiens se inuitu mente ad caelestia contemplanda rapi: quo circè impetravit, vt ab hoc Superioris præscripto liber esset. Ideò mirum non est, P. Hieronymum Natalem, (qui fuit primus, per quem S. Ignatius Constitutiones promulgari & declarari voluit, quem & Societatis totius Vicarium Generalem fecerat, dum ipse ægrotaret, & qui postea fuit factus Assistentis Societatis, & Visitator Hispanicatum provinciarum cum potestate ipsius Generalis à P. Lainez missis) eum, inquam, mirum non est, tum Noviis, tum Coadiutoribus temporalibus nostris laicos imidere solitus, vt scribit P. Rodericus, qui liber a studiis & curis, tota die possent orationi intendere; eti officia distractiva, hi præsertim, obirent perperdu.

Quocirca ad declinandas distractio[n]es, non
sunt erugenda sunt distractiva officia & occu-
pationes, nec sperandum solitudinis beneficio
eas omnes amputatum iri, quia quamvis ad id
solitudo ut scribit S. Paulus, grande opera preiun-
datur, vix poterit que perturbationes animi consopire so-
lita sit patiunt, deinde indulgeret, ut ratiocinationes
ipsas stirpit ex anima etiundem; tamen per se sola
id loquendo praeferre non potest. Hinc supra. Inis-
tio epistola illius, idem Sanctus e[st] solidudine
scriben[s] sic ait: Tame[m] si in hoc extremorum finium
recensu[us] inerdu[n] nos[t]ru[s] agito; tame[m] si rubicas o[ste]r[um]
cupationes pro detestis habeo, ut excent[ur] a malorum caus-
arum, me tamen nondum ipsum etiam habere pro detestis
qui similius illi affectu s[unt], qui nauigandi
infelices nausea perdite afflantur. Namque illi mo-
guntur nautae offendit, tamquam vehementius suc-
cidentes in lembum aut nauiculam cum transfluerint,
sic quoque non secundu[m] a nausea laborant, numerum me-
lesta ipsos ac bile quo-transfierunt, cumque campanis.
Huu[us]modi igitur quiddam nobis contigit, qui do-
mesticas perturbationes, quoque circumferentes gen-
tium, ubique locarum prouide versamus in tumultu;
quare non magis opere adiuvi famus ab hac solidudine.
Causa rei cedula est, quia solitudo per se solitam
non euellit radices & fontes distractionum &
ariditatem, quia ut plurimum proueniunt ex via
tiorum nobis infinitum inordinatis motibus;
& ex male conficiendis vitiis. Huu[us]modi enim p[ro]fe-
sione vitiorum, inquit S. Bernardus, tractans de vi-
ta solitaria ad Fratres de Monte Dei, v[er]isque in ul-
timam solidudinem soluarium perseguuntur. Et sicut
bene concreta virtus & fideliter animo insidens, posse-
sorem suam in nulla deserit multitudine; sic virtus
conuentus, possessor suum liberum esse non pati-
tur in qualibet solidudine. Nam nisi pertinaci studio &
prudente operâ expugnata fuerit consuetudo, tereri po-
test, vix potest; & quomodounque se componat
anxius, & in quibus solidudine habebit, secretum vel
silentium cordis (quod sole esse in oratione de-
vota deuotione sensibili) esse non patitur. Hinc S.
Iohannes Climacus, expertus vita solitaria co-
moda & incommoda, vti & cenobiticæ, scri-
bit: Cenobium acedia (in qua semper est veluti ei-
cessentia orationis impugnativa ariditas) resis-
titu[us]. Viro autem solitario hec induxit in eternum co-
mes est, neque illum ante mortem deseret, quotidieque
cum vixerit illum oppugnabit. Hec anachoreta cellula-
lam intrusa subfructu, atque appropinquans iuxta fibri
tabernaculum fixit. Proinde nec officia nec loca
distractiva ad declinandam acediam & aridit-
tudini postponenda quoad hoc. Hinc Abbas
Moyles apud Cassianum dixit: experimento com-
probatum esse acedie impugnationem, non declinando
fugendum, sed resistendo superandam. Quoniam no-
tantum absit ut officia distractiva, si debito
modo tractentur, deuotionem orationis impedi-
diant, vt portius ad illam disponant. Ideo merito
expertus contemplatiu[m] B. Laurentius iusti-

natus, eniunterans ea, quæ disportant animam ad lig. vir. de
orationem, eamq[ue] exercitabile reddit, tertio loco, orat. e.s.
ponit occupationes distractivas pro Deo suscep-
tas. Habitualiter, inquit, non parvum animum ad ora-
tionem & contemplationem donum. Et gustum exercita-
rio in operibus actua[re] vita. Unde conuenienter qui prius
inaduia[re] vnu[us] proficit, bene ad contemplationem aisen-
dit, & inde ad illam extollitur, qui in illa vniu[er]sitate inne-
nitur. Utiles autem sunt alii omnes illi qui vel
in officio Martha vel in procuratione terrena
Congregatione necessariarum ex Dei amore &
sancta obedientia praescipto versantur. Quo-
cira[re] & nostri idiorum, scilicet Coadiutores ru-
diiores, qui ne legere quidem sciunt, possunt in
huius distractivis officiis, iudicio etiam S. Macula hom. 15.
ripielle deuotissimi vti & ali. Sacerdotess rego-
nis religionis cum exercitis occupari, dummo-
do hui custodiam habeant. Quo q[ui]alis esse de-
beat scribib[us] in eadem epistola S. Paulus: Quia ep. i. ad
eius inquit, animus stolidus, anima expiations auffusa
tus est, cum nec lingua loquitur, que ad homines perti-
nent (scilicet oratio noua, scitu non necessaria)
nec oculi colorum nuores circumplicunt in corpori
bus, nec continuu[m] accommodant membrorum propor-
tiones, cum nec artus anima intentione elonguerent
faciunt, auseulantis ipsa modulamur distincte, ad
voluptatem sciendam accommodatis, nec faciolorum
homorum ridiculis aut scurrilibus dictis, quares maxi-
mè comparata est frangenda anima intentione seu at-
tentatione. Quippe mens nec extorris dissipata, nec in
mundum per sensoria diffusa, ad se[ns]e ipsa redit, mosq[ue]
suo p[ro]p[ter]e mutu[us] (Divina tamen gratia beneficio, non
aliter) ad Dei notionem evadit. Quo si, ut illo decoro
illustratus vndeque intellectus, atque supernè illumi-
natus, natura quoque ipsius obliuione captatur, nec ad
cibi iam curam demittat animam, nec ad amictus an-
xietatem, quippe qui à terrenarum rerum cura immu-
nis & seriatu[m], omne suum studium ad ea bona tra-
ducatur, que magno certamine queruntur. Hinc fit, ut
tudes & idiotas, nullis literis exculti, sapientia maiori-
ta percipient diuinis lumina & solatia, quam
mundanis scientias ac doctrinis imbuvi. Vidi
bonum, inquit B. Marcus eremita, id est, opera
humilia sapientes; & facti sunt sapientiores sapienti-
bus. Amor enim ipso, vt docet S. Gregorius, totius hom. 27:
Dei est, scilicet eam cauendo, & menti ex se ru-
di diuinum lumen & lapidam terreni diuinatu[m]
scientiam conciliando. Vide S. Bonavent. e. 3 Vite S. Francisci, vbi scribit de Fraatre Agi-
dio illiterato, sed mirè deuoto. Eamdem collec-
tionem animi consecutus fuerat à Deo, sancte
memoria, noster Iohannes Berckmannus, vti
habetur in eius Vita. Sic S. Catharina Senensis, l. 1, c. 7.
expulsa à matre ex cella, ad quam orationis vit.
gratia secedebat, matris iussu ancillarum officia
domi obiens, mentem cum spacio suo celesti
vntam habebat quia in mediis occupationibus
& turbis, intra se ramquam cellam mentis, in-
gessu[m] (quam Deo inspirante spiritualiter intra-
se exercat) deuotissime orabat. Talem cellam

cordis agnoscisse & habuisse Davidem obser-
uauit S. Ambrosius: David inquit. Prophetæ docen-
tas. tamquam in ampli domo. deambulare in corde
nostræ. & vomer/ari cum eo tanquam cum bono con-
tabernacilis: ut ipse sibi ducere & loqueretur secum: rivest
illud: Dixi. custodiā tua mea. Hoc modo idem
Ambrosius arbitrat: Cubiculum tuum interiorum
secretum est. cubiculum tuum conscientia tua est. Ibi er-
go ora in occulto: Talem cellam cōmendans S.
Bernardus ait: Secede. sed mente. non corpore; sed in
teatione. sed deuotione. sed spiritu &c. sola inducitur
tibi mentis & spiritus solitudo. Solus es si non commu-
nia cogites. si non affectes presentia. si despicias quia mal-
iti suspicium. si sustinuis que omnes desiderant. si iurgias
deus te si dannum non sentias. si non recordaris iniuria-
rum aliorum nec si solus corpore es. Solus es. Vide/esse
posse esse te & solus cum inter multis. & inter multis
solus es: Et talem collectionem alibi appellat. cu-
bicularium cordum: quo etiam modo appellatur à B.
Laurentio Iustiniano de casto cōmubio c. 24. &c.
de vita solitaria c. 15. Hoc sensu fortasse scriptus
exhort. ad Gentes. Clemens Alexandrinus: Homo ipsum confers in
tempum. Hoc docuit S. Petrus Chrysologus do-
cens venire ex se in se. & S. Basilius cap. 6. Confit.
monast. naturale monasterium: Et in psal. 33. vocat
cordis arcana. & intimum inēmunda consultationū re-
cessum: Talem cellam Abbas Abraham appellat
pulchram domum. quam David in corde suo Domino
capiens exhibere. Domine. inquit. dilexī decorum domi-
tua & locum habitationis gloria tua. Quod quomo-
do fiat. docet S. Basilius in illa verba psalmi: Ad-
orate Dominum in aula sancta eius: Quenad-
modum. inquit. se adornas quis. & instruit dominum
Domini. templum Dei vi sit; ita & aula eius. sive
atrium. vnde potest vngere serpum quasi muro
quodam communiens vitam sermone. diuinis cogitatio-
ibus in seipso adorans Deum: sufficientem in se cum
habeat & idoneam occasionem exhibendæ ei culture; cū
cū ex strukturā corporis. tum ex moderanda disposi-
tione viriū anima: Hoc suadebat aliis S. Nilus:
Quandoquidem domi nostra Ecclesiam. mentem quis-
que suam habemus. peragere etiam debemus in ipsa Ec-
clesia sacrificia: Et S. Chrysostomus: Vbi-
que. nisi orat. ne locum querat. Et S. Cli-
macus: Si quis anima lacrymas possedit. huic omni
locus aptissimè est ad luctum: quid si solis adhuc extre-
mioribus occupatur. loca morezq; eligere ac discernere
non desinat. His similia docet: Abbas Iliae apud
Cassianum. & S. Gregorius Papa. Ita sepen-
merò. vt obseruauit S. Macarius. idiota genitiero
procedit ad orandum. & ingreditur mens eius delicias;
ac tantoperè fodit ima. vt effringatur paries vitorum
obstens. & penetret in visionem. & sapientiam. quod
potentes. sapientes. aut oratores non peruenient. vt affe-
quuntur aut cognoscant subtilitatem mentis eius. que-
ver. sur circa diuina mysteria. Sic de S. Antonino
Archiepiscopo Florentino scribit in eius vita
Vincentius Mainardus: Nulla fuit inquam tanta

Offic.
cap. 40.

I. de inst.
Viig. c. 1.

C. 40. C. 5.

exhort. ad
Gentes.
Clemens Alex. d.
psalm. 4. 6.

Coll. 2. 4.
cap. 6.
Psal. 2. 5.

Psal. 2. 8.

in parœ.
num. 104.
h. 79. ad
pop.

Coll. 9.
cap. 35.
l. 22. mor.
cap. 18.
hom. 15.

Sur. 2.
Maj.

negotiorum mole; & incurrentium causarum implo-
catio. vt vel tanquam hominem Deo plenum. reuincere
posset. quia in sublimi toro specularum celestia rapere-
tur. Habet autem etiam secundum quendam mentis an-
gulum. quem intactum seruabat. ad quem negotiorum
strepitus & curiarum pastoralium anxietas non irre-
pedit. vt ab actitando causa defisteret. eo tanquam
ad asylum tutissimum. & ab hoc exteriori homine. ad
eum. quem Paulus in interiorum appellat. recurret.

Respondeo secundo. Quando ex officiis no-

stris. sine culpa nostra. distractions ortæ. deno-
tationis suavitatem in oratione admittunt. nil ora-

tioni talis nocent. immo cetero reddunt non minus
meritoriam. quam sit oratio plena suavitatis

spiritualibus. tum ob luctam. que in eis expel-
lendis superstitiis ob tacitum. quod vincitur.

tum ob conformitatem cum diuina volun-
tate. amarum nobis calicem ariditatem propi-

nante. tum ob perseverantiam in ea. qua ex-
amore Dei retinetur. magisque generosa est &

heroica. quam perseverantia in meditatione
omni consolatione refertissima. vt supra di-

ciam est. Tales solentur se illo Dei monte.
quod datum fuit P. Balthasarli Aluarez. qui cum

quereretur amanter coram Deo. ob defectum & lego-

temporis ad orandum. antiqui libri dici a Domi-
no: Conquiesce. & satis tibi esse existima. quid vita
operæ tua. etiam si non sis mecum. Quia Dei voce au-

ditæ. manit quietus & letus. Quia de re sic scri-
ptum reliquit B. Laurentius Iustinianus: Cum ri-

ti sancti spiritualibus exercitus intenti. nequeant pro-
libitu se eleuare ad summam. quippe cum ex carnis pa-
bilitate. ex sensuum sensibiliusque ysa. ex immuno-
rum impugnatione spiritum. nec non ex necessitate
quotidiani peccati. etiam iniuriæ & renientes. depriman-
tur ad ima. hoc. Dei bonitate. illis est prestat. vt quod

actualiter non valent exerceri in Deum. id proper-
eum sufficiat exhibere in proximo. Nam id dilige-
re & proximum. idem præceptum est. par meritum.

eadem affectio. equalis finis. quamvis ad hoc perag-
endum diversa sint opera. Huc etiam facit solitum

à S. Climaco datum. obœnitibus officia distra-
ctua. à Superioribus inuncta. Ab hū. inquit. qui col. 15

obedientia legibus rinunt. orationem sine vlo cogita-
tionum strepitu non requirit Deus. Noli ergo tristari. si

dum oras. subtilissime inimicus irreperit. animis. in-
tentionem. clam. vt fur. auerterit. sed bono animo esse.

dum semper lubricam reuocas mentem. Angelu enim

soli datum est. huiusmodi non patere furibus. Quod

quidem. cum aliquæ exaggeratione dictum est
à S. Climaco: nam certum est ex historiis Ecclæ-
siasticis. aliquot Dei seruos (vt fuit noster B.

Stanislaus Kostka. & alij quos recenti in O. cap. 6.

pusculo de Oratione perfecta) per multos dies
& per multis annos nullis distractionibus in

multis quoque die horarum meditationibus a-
nocari solitos à fernenti attentione mentis:

quamquam etiæ auocati fuissent. nil obsuerit.

O beata obedientia. exclamauit aliquando S. Te-
reliæ. & beata quia illæ causa contingit. distractio cap.

Quo-

Coſt. Quocirca merito S. Basilius præmonuit: Si pro-
nō. 1.7. diuines in publicum, aut ſucepta ppter necessarios &
communes. Eratrum vſus itinera, impedimento ſibi eſſe
ad pietatis culum monachus dicat; ac propter aforas
exire recufet: nondum ille abſolute obedientia co-
gnitionem eſt affecut, neque dum animaduerterit ad hu-
iſce offici perfidionem, iſiusmodi molitus nequa-
quam ſole perueniri. Intueat̄ oratione in exempla
ſanctorum virorum, conſideret̄ quomodo virtutem
hanc perfectissimè illi coluerunt, qui imperati ſibi rebus
ad conſiendum adeò difficultibus, imperium ne vel tan-
tum quidem ynguani recuferant, reſlutatiue contra-
ſunt; & illorū exemplo erudit̄ obedientia perfe-
ditionem condicat. Porro pro folatio eorum, qui
ad distractiua deputati officia in Dei domo, vel
alibi, non poſſunt eam experiri dulcedinem de-
votionis, quā abundant alij, conduceat notitia
reuelationis facta S. Gertrudi pro quadam per-
ſonā illitterata oranti, que granabatur pro eo, quod
ſibi ridebatur habere impeditum ab oratione ex
diuersis curis offici ſibi commis. Vnde cum oraret pro
ea, tale à Domino accepit reſponſum: Ego non elegi eam
ad hoc, ut tantum vna hora dies miliſ ſeruas, fed ma-
gib ad hoc, ut rōta die ſine vila intermissione mili ad-
ſit, id eſt, ut omnia opera ſua, coniuncte, ad laudem mili
perficiat, et intentione, quā vellet orare. Et in ſuper hāc
superaddat deuotionem, ut ſiluet in omnibus operibus,
quibus in officio ſuo laborat, ſemper deſideret, quod om-
nes qui viuent laborib⁹ ſuis, non ſolū reficiantur in
corpo, ſed etiam attrahantur in ſpiritu ad amorem
meum, & conſortentur in omni bono. Et hoc quoties-
cumque facit, toties, quaſi ſingula ſecula operum &
laborum ſuorum quadam ſaporiſſimā ſalſā mili
bene condirē ydetur.

Denique si ex infirmitate noſtre naturæ &
ſubtreptione, officia distractiua in aliquam nos
negligentiolam inducent noſtrā culpā, dat fo-
lature S. Basilius: Si perpetuum indeſinenter debili-
tatu, non potueris orare, quantum poteris teipſum co-
ge, & conſtanter conſile coram Deo. animum ad ip-
ſum intentum, & ad ſeipſum collectum habens, & Deus
ignoscat ob id, quod non ex contemptu, ſed per infir-
mitatem, non pales, ut oportebat, coram ipſo conſtitue.
Quinimmo, non tantum inſultus distractio-
num contra voluntatem, ſine noſtrā culpā, im-
missus à dæmonie, vel ab alia cauſa, orationis
functum non impedit, uti ſuprā oſtenſum eſt;
led totalis orationis omifſio vel ob Superioris
mandatum, vel ob proximi virgentei utilita-
tem, que moram non patiatur, ſucepta, eſt ſum-
moper Deo accepta. Nam vi bene ſcripſit S.
Terelia, etiſ ſumim̄ dedita pteſtantillima ora-
tioni, & perfectissimæ contemplationi: Per ora-
tionem nec obedientia exercitum, nec proximi utilitas,
ad quam caritas nos obligat, impeditantur. Nam ſi vel
minima harum duarum virtutum exercendarum, oc-
caſo occurrit, illud ipsum tempus, quod ipſa Deo of-
ferre tantopere cupimus (uti nos facere putamus), dum
in ſolitudine di ipſo cogitamus; & ius, quibus nos per-
fundit, deliciis gaudere & iucundari geſtimus) nobis
subtrahit ſibi hac depofit: iſ hoc quippe, ob quamcu-
que harum duarū virtutum exercitandarum occaſione
relinquere, eſt Deum ipſam recreare ac deliciis perſu-
dere, & illius cauſa facere id, quod ore ſuo ſacrosancto
olim ipſe dixit: Quod vni ex hiſce minimi feciſti, mihi Matthei,
feciſtu. Quod antem ad obedientiam attinet, non aliam 25.
nos inſiſtere viam vult. Nam quicumque bene eum
amare cupit, ipſum ſequatur oportet, cum ad mortem
vſque obedientis fuerit. Si hac ita ſe habeant, & vera Philip. 2.
ſint, vnde igitur illud proueniit ſaſtidium ac merofitas,
quam plerumque ſentimus tunc, cum potissimā diei
parte, mente recollecta in Deum abſorbi non ſumus;
eſto interea aliis illis rebus fuerimus occupati? Dua
ſunt huius rei cauſa. Prima eaq; potissima eſt amor
proprius, qui hic adeò ſubtiliter ſeſe inſinuat & inter-
mifſet, vix ut percipi poſit: quod ſelicit potius nobis
ipſi, quam Deo placere velimus. Certum namq; eſt, a-
nimā cuiquam gaſtare iam incipit quam
ſauis fit Dominus, magis inſcindum & volupe eſſe: vt
corpus quietum & laboris expers maneat; ipſa verò in-
terea delicii perſtruantur. O caritas eorum, qui Domini-
num hunc vere ſincereq; amant! nolunt hāc frui quiete,
ſiſe ſaltem parum, vel aliquo modo cooperatiuos
ſperant, ut vel vna tantum anima in ſpiritu proficiat,
Deumq; magis amet, ut vel aliqua er consolatio adfe-
ratur, aut ab aliquo periculo ea eripiat. Et quando
factis & opere nihil preſtare poſſunt, (uti ſunt ere-
mitæ & moniales) reliqua illa duleendine con-
templationis, ſaltem per orationes (fulas pro aliis)
id facere procurant, compatiendo ruina illarum ani-
marum, & gaudendo quod delicii contemplationis ca-
reant: & hanc iacturam diuine ut lucroſam, quod
propriorum gaudiorum obliſti, aliud non ſpēlent, quam
quomodo Domini voluntatem magis & melius ex-
equantur, qui mandauit vnicuique de proximo ſuo. Eo-
dem quoque modo ſe res habet in obedientia &c. Et eſto 12.
Superior ipſe eam curam non habeat, ut ſuos conducat
per vias, per quas anima maius luxurum faciat, ſed tan-
tum vi executioni mandentur, que communiciati ne-
cessaria eſſe & expedire indicat, tu tamen Deus meus;
curam illius anima habet, & res agendas ita diſponit,
ut anima & ſpiritum habere, & magnum profe-
ſum feiſſe conperiant, huiusmodi mandatis fideliter
obediendo. ipſe q; poſtmodum non parum id obſtrupſcat,
non intelligentes vnde id prouenerit &c. Itaque cum
vos obedientia rebus exterioribus intendere, & vos to-
tas impenderi ufferit, perſuafum habetote, Dominum
etiam in culmā media inter ollas & lebetes vobis ad-
eſſe, ac tum internē tum externe cooperari. Addit pre-
terea, deſerendo orationem & ſolitudinem,
diſponit animam ad perfectam contemplatio-
nem & unionem cum Deo, tanquam præmium
carentiae ac derelictionis orationum, ex obe-
dientiā ſucepta. Evidem, inquit, diuo vobis, non
ideq; quia ē careatis, minus vos diſponendas ad veram
illam vmonem, quam diximus, obtinendam, que in eo
ſita eſt, ut voluntas mea cum Diuinā conformatetur &
vna ſi. Hac nempe eſt vno, quam deſidero, quamque
vos omnes habere vellem: non verò quasdam ſapidæ
admodum abſorptions, quibus vmonis nomen non nullus
dade-

dederunt. Et hoc etiam viuo erit, dum modis sequatur post eam, quam dixi. At si post suspensionem illam, modicam sit inuenire obedientiam, & propria adhuc superfit voluntas, erit hac cum amore suis ipsius proprio, & non cum Diuinâ voluntate unita. Et in fine capitatis, hoc ipsum efficacius proponit: *Mibi, inquit, credite, nō ex multis horis & longo tempore, quod orationi impendatur, anima ex ea lucrum accedens, quando aut Superioris iusso, aut erga proximum caritas ad alia eam opera vocari, aut ipsam obedientia caritatis operibus accuratè intendere iussit; hec enim mirè invenit, ut quā breuiissimo tempore spatio, melius disposita redatur ad amorem suum accendendum, quām si illis deficiētibus multas horas, multumque temporis, considerationi impenderet.* Confirmat hanc veritatem præclara historia relata à P. Antonio de Balinghem de Clemente Caponio Ord. S. Dominici laico, qui licet nobilissimus esset, tamen *Martha & Fratris laici sorte contentus vixit. Delebat a se omnibus vitoribus ministerioribus: unde Christus Dominus humilitatis magister, & Angeli illius virtutis amantes, frequenter ei apparuerunt. Aliquando in his exercitis plus solito occupatus, cum ante horam prandij pensum orationis absoluere negauisset, ipse ceteris prandentibus coram imagine B.V. MARIE orationibus absoluendis incumbebat, ibi vero ab eadem imagine vocem delapsam audit, quā monuit ut in refectionum iret, ceteris Fratribus se conformaret; pergradat sibi fore illius bonam voluntatem, quando in officio caritatis, præfertim iussu majorum, occupatus, pensum deuotionis compleve non potuisset. Satis ei esse temporis ad illud à prandio complendum.*

CAPUT DECIMVM.

Preparatio punctorum meditandorum negligēta, solet esse causa ariditatum.

56. **Q**uarta negligentia, & immediata est, quando non præuisis, nec benè præparatis punctis, ponderandis in meditatione, ad eam ita imparati accedimus, contra monitum Spiritus sancti: *Ante orationem prepara animam tuam, & noli esse quasi homo, qui tentat Deum.*

Tentat autem Deum, iudicio S. Thomæ, & S. Bonaventuræ, qui ad orandum se confert sine preparatione. *Accedere volentes coram terreno Rege, prius debent se ita disponere,* inquit B. Laurentius Iustinianus, *ut nil aut habitu aut verbo incompositum sit, quod Principis animo displaceat: multò magis id perficere debent cupientes astare ante hominum & Angelorum Regem.* Certum est, inquit S. Teresa, *nam impremitatos, & imparatos nos ad loquendum cum Principe quopiam ire non debere, ac dum rufiliū aliquem alloqui oportet, Quantū magis, dum alloquendus est Rex Regum, & Dominus dominantium: Quicumque Regi nostro assistere & colloqui proficiuntur,* inquit S. Ioannes Climacus, *non imparati cursu hunc faciamus, ne foris nos abs-*

Eccl. 8.23.

Th. 2.2.

q. 97.4.3.

ad 1. B. ii.

Reg. No-

uit. c.2.

lign. vir.

de orat.

dap. 3.

Iii. perf.

cap. 12.

Ep. 128.

que armis & folla regio digna conspecta, à longè nos conspiciens, ministri & famuli iubeat, ut ridentes nos longè à facie suā in exilium mittant, negligentesq; & interruptas orationes nostras, in faciem nobis exprebant. Hoc ne contingere, S.P.N. Ignatius, nos in libro Exercitiorum præmonuit, de prepa- An. 1. u. randis aliquor punctis, pro singulis meditatio- 10. nibus, prout & ipse singulis certa puncta in libro Exercitiorum præscripsit. Hinc S. Carolus Borromæus, etsi magno effet dono orationis prædictus, dum Exercitia S.P. Ignatii bis quotannis faceret, vel sacra loca visitaret, dari sibi ab uno è Societate nostrâ puncta meditationis pro singulis horis meditationum volebat, teste Giussiano eius domestico. Prælato in illis vitâ. l. 1. c. 6. Eodem modo eius familiæ quotidie pridie post & l. 7. c. 11. examen conscientia vespertinum puncta me- 11. ditationis in facello domestico legebant eis iussu. b. Similiter ipsis hospitibus, Cardinalibus, b. 1. c. 4. Episcopis & Prelatis, aliisque secularibus quos in suo palatio recipiebat (quorum aliquando erant 30. & 40.) iubebat quolibet vespere legi puncta meditationis. c. Et dum celebraret synodos prouinciales, præsentibus Episcopis eius Suffraganeis, quotidie vesperi in eius facello, puncta orationis mentalis legi curabat. d. Tempore vero pestis, populo ad tempora convocato, eius iussu eadem legebantur. e. Et ipse ea quandoque suis legebat. f. Et post eius mortem, invenia sunt tria vel quatuor volumina punctorum meditationis ab eo collectorum, pro oratione mentali, que nunc conseruantur, tanquam sacra reliquia in Bibliothecâ Ecclesiae Mediolanensis, scribit idem Giussianus. g. Sic admirabilis lancitatis virgo B. Maria Magdalena de Pazzis (vti scribit in eius vitâ P. Virgilius Ce- c. 44. partus.) quotidie mane ipsamet dabat puncta meditationis illis virginibus, quas in Novitiatu excolebat. Idem faciebat S. Teresa, legendo quendam spiritualem librum, ex quo puncta meditanda decerpebat. antequam accepisset excelsum orationis à Domino donum, ad quod postea eleuata fuit. Et ita in Itinere perfectionis cap. 17. scribit: plus quam quatuordecim ipsa annos sui, quod ne quidem meditationem exercere potuerim nisi final in libro legerem. Erunt & multi alij huic conditioni & genij: alij quoque, qui esto in libro legant, medicari tamen non poscent, sed tantum vocaliter orare, & in hoc adhuc subinde harcent, nec ultrem progrederuntur. Etenim nonnulli tam agiles cogitationes habent, ut nulli in re harere & se desinere queant, sed semper inquieti sunt, & ita quidem, ut si suam colibere cogitationem velint ad cogitandum de Deo, mox illa ad extensas nugas, scrupulos & dubitationes procurrat. Nisi quidam annis grauem, & sanctam (& faxit Deus, ut mea vita illius vita par esse posse) qua multas subibat austeriorates, insignesq; Dei ancilla erat; ad hac per multas horas, quin & annos, in oratione vocali impedit, ad orationem vero mentalem, nullatenus pertinere potest: ad summum hoc præstare potest, quod se paulo- hom. 13. Coll. 7. cap. 4. C. 69. C. 26.